

2. Аналіз стану здійснення судочинства судами загальної юрисдикції в 2012 р. (за даними судової статистики) // Вісник Верховного Суду України. – 2013. – № 6(154). – С. 20-41.

3. Інформація Про звільнення нардепа Лозинського за вбивство // <http://ua.112.ua/politika/zasudzheniy-za-vbivstvo-eks-nardep-lozinskiy-zvilneniy-iz-v-uznitsi-golova-dptsu-74112.html>.

4. Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо адаптації правового статусу засудженого до Європейських стандартів: Закон України від 8 квітня 2014 року // Відомості Верховної Ради України. – 2014. - № 23. – Ст. 869.

5. Борисов В. І. Державна політика у сфері боротьби зі злочинністю та її напрями / В. І. Борисов // Проблеми законності: Респ. міжвід. наук. зб. / відп. ред. В. Я. Тацій. – Х. : НЮАУ, 2009. – Вип. 100. – С. 305–312.

6. Голина В.В. Преступність: многообразие понятий и предметная сущность явления / Голина В.В. // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2009. – Вип. 100. – С. 324-336.

7. Міжнародна поліцейська енциклопедія : у 10 т. / відп. ред.: Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2003. – Т. 1: Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології. – 2003. – 1231 с.

8. Денисова Т. А. Кримінальне покарання: завдання і функції, практика застосування / Т. А. Денисова // Правова система України: історія, стан та перспективи : [у 5 т.] / за заг. ред. В. В. Сташиса. – Х. : Право, 2008. – Т. 5 : Кримінально-правові науки. Актуальні проблеми боротьби зі злочинністю в Україні. – 2008. – 840 с

9. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – [4-те вид., переробл. та допов.] / за заг. ред. С. С. Яценко. – К. : А.С.К., 2006. – 848 с.

10. Кримінально-виконавчий кодекс України : наук.-практ. комент. / А. Х. Степанюк, І. С. Яковець ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х. : Юрінком Інтер, 2005.–560с.

11. Булько А.Н. Большой словарь иностранных слов 35 тысяч слов. – Изд. 3-е, испр., перераб. – М.: Мартин, 2010. – 704 с.

Слідчий суддя, його функції та повноваження

Горбачевський В.Я., завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін ННПП НАВС, заслуженого юриста України, доктор юридичних наук, доцент

З прийняттям Кримінального процесуального кодексу інститут слідчого судді у кримінальному процесі України одержав законодавче закріплення. Для здійснення судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні слідчий суддя наділений повноваженнями щодо вирішення низки питань. При цьому у Кодексі відсутня окрема глава чи стаття, у якій би визначався перелік повноважень слідчого судді.

Слідчий суддя організаційно і функціонально належить до судового органу і, здійснюючи повноваження з судового контролю, діє від імені суду, що передбачено положеннями Конституції України. Здійснюючи свої повноваження під час кримінального провадження, як і інші службові особи органів державної влади, зобов'язаний неухильно додержуватися вимог законодавства та сприяти реалізації засад кримінального провадження. Він уповноважений здійснювати судовий контроль за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні. Перш за все це стосується застосування запобіжних заходів, в тому числі і тримання під вартою.

В той же час перелік повноважень, віднесених законом до компетенції слідчого судді, окреслює коло найбільш важливих питань по здійсненню контрольних функцій, а саме по застосуванню заходів забезпечення кримінального провадження, проведенню слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора під час досудового розслідування, вирішенню інших процесуальних питань, що потребують неупередженого розгляду.

Широкими повноваженнями слідчий суддя наділений у зв'язку з розглядом скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Об'єктами оскарження, згідно з ч. 1 ст. 303 КПК 2012 року, є:

- бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, у неповерненні тимчасово вилученого майна згідно з вимогами статті 169 КПК, а також у нездійсненні інших процесуальних дій, які він зобов'язаний вчинити у визначений КПК строк;
- рішення слідчого, прокурора про зупинення досудового розслідування;
- рішення слідчого про закриття кримінального провадження;
- рішення прокурора про закриття кримінального провадження;
- рішення прокурора, слідчого про відмову у визнанні потерпілим;
- рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора при застосуванні заходів безпеки;
- рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій;
- рішення слідчого, прокурора про зміну порядку досудового розслідування та продовження його.

Важливими новелами, спрямованими на посилення гарантій конституційних прав особи та розширення змагальних засад, стали розповсюдження судового контролю на процедуру прийняття рішення про проведення слідчого експерименту в житлі чи іншому володінні особи, примусового відбирання біологічних зразків для експертизи, а також надання стороні захисту права звернутися з клопотанням до слідчого судді про надання доручення про проведення експертизи.

В науковій літературі, у полеміці серед науковців і практиків активно обговорюються особливості застосування положень КПК, повноважень слідчого судді. Багато йдеться про доцільність їх розширення, зокрема щодо вирішення питань про проведення примусового освідування особи, відсторонення захисника від участі у кримінальному провадженні, коли він зловживаючи своїми правами заважає встановленню обставин скоєного злочину та інших.

Слідчий суддя будучи суб'єктом доказування для встановлення наявності чи відсутності фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження, уповноважений керуючись законом здійснювати оцінку доказів за своїм внутрішнім переконанням, яке

ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження. Він наділений повноваженнями щодо вирішення питань про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій, що вимагає у кожному випадку ретельного вивчення матеріалів кримінального провадження. А до негласних слідчих (розшукових) дій, для проведення яких має надати дозвіл слідчий суддя, КПК відносить: втручання у приватне спілкування (ст. 258), різновидами якого є: аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260); арешт, огляд і виїмка кореспонденції (ст. 261, 262); зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263); зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст.264); обмеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267); установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268); спостереження за особою (ст. 269); контроль за вчиненням злочину, якщо при цьому виникає необхідність тимчасового обмеження конституційних прав особи (ч. 8 ст. 271); негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження (ст. 274).

По кожному з розглянутих питань, віднесених до його компетенції, слідчий суддя приймає рішення у формі ухвал. Вирішення означених задач вимагає неабиякого досвіду та являє досить суттєве навантаження на слідчого суддю.

Вважаю, що перелік напрямів діяльності слідчого судді, навантаження в судових установах різних регіонів України вимагають вивчення, аналізу та можливого перегляду.

Кримінально-правові та кримінально-виконавчі засади принципу диференціації та індивідуалізації виконання покарань

Конопельський В.Я., начальник кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат політичних наук, доцент

В науці під засадами розуміється основа чогось; те головне, на чому ґрунтується, базується що-небудь; спосіб, метод здійснення чого-небудь [1, с. 214].

Як показало вивчення доктринальних та правових джерел, у жодному із них питання щодо кримінально-правових та кримінально-виконавчих засад протидії як рецидивній, так і організованій злочинності у виправних і виховних колоніях України, у зазначеній постановці не ставилось, хоча його необхідність у контексті реалізації мети і завдань кримінально-виконавчого законодавства є очевидною.

Особливо актуальним воно є з точки зору підвищення рівня ефективності виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі та реалізації на практиці принципу диференціації та індивідуалізації виконання даного покарання [2, с. 146-151]. При цьому слід зазначити, що у науковій літературі як з питань кримінального, так і з питань кримінально-виконавчого права словосполучення, типу «кримінально-